

Nr 48.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1930 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa nybyggnadsarbeten vid centralfängelset å Långholmen jämte en i ämnet väckt motion.

(3:e avd.)

I den till riksdagen avlåtna, den 3 januari 1930 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1930/1931 har Kungl. Maj:t under andra huvudtiteln (punkt 23 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden nämnda dag) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till bestridande av kostnaderna för vissa nybyggnadsarbeten vid centralfängelset å Långholmen för budgetåret 1930/1931 beräkna ett extra reservationsanslag av 210,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 14 februari 1930 dagtecknad proposition, nr 120, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden samma dag, föreslagit riksdagen att till bestridande av kostnaderna för vissa nybyggnadsarbeten vid centralfängelset å Långholmen i huvudsaklig överensstämmelse med av fångvårdsstyrelsen framlagt förslag för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag å 210,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

I samband med Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *F. Ström* väckt motion, nr 76, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta

att avslå Kungl. Maj:ts proposition om anslag å 210,000 kronor till nybyggnader inom centralfängelset å Långholmen;

att, därest detta förslag icke vinner bifall, besluta uttala, att beviljandet av dessa medel icke i något avseende skall innebära, att centralfängelset skall kvarbliva för längre tid å Långholmen;

att riksdagen måtte besluta hemställa till Kungl. Maj:t att upptaga förhandlingar med Stockholms stad avseende stadens förvärv av centralfängelsets markområden;

att riksdagen likaledes genom skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om en utredning rörande fångvårds- och fängelseförhållandena i vårt land avseende modernisering och ernående av bättre förhållanden för såväl fångarna som för statsverket; och slutligen

att riksdagen i denna skrivelse till Kungl. Maj:t begär undersökning om nedläggandet av centralfängelset på Långholmen och fångvårdsverksamhetens å Långholmen överflyttande till statens övriga fängelser eller interneringsanstalter.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Kostnaderna för ifrågavarande nybyggnadsarbeten, som avse uppförande av en sinnessjukavdelning vid centralfängelset å Långholmen, äro beräknade till 380,000 kronor, varav, såsom nämnts, 210,000 kronor äskats å nästkommande budgetårs riksstat.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet har besökt centralfängelset å Långholmen samt tagit kännedom om förhållandena därstädes.

Med anledning av vad byggnadsstyrelsen anfört beträffande frågan om företagande inom centralfängelset av några mera omfattande eller dyrbara byggnads- eller ändringsarbeten, innan spörsmålet om fängelsets bibehållande å Långholmen blivit fullt utrett — vilken fråga ju ock motionsvis underställts riksdagen — har utskottet, i likhet med departementschefen, till behandling först upptagit frågan om lämpligheten av att överhuvud taget vidtaga kostsamma nybyggnader vid sagda fängelse.

Enligt vad byggnadsstyrelsen anfört, skulle den numera beslutade s. k. Västerbron, som avsåges bliva en starkt trafikerad samfärdsled genom staden, komma att dragas så nära intill fängelset och delvis i så högt läge i förhållande till fängelsegården, att det inom en jämförelsevis snar framtid kunde visa sig önskvärt att flytta fängelset — en åsikt, som ock gjort sig gällande i motionen.

I motsats härtill har fångvårdsstyrelsen, som, enligt vad propositionen utvisar, förut uttalat sig beträffande frågan om centralfängelsets å Långholmen förflyttning och därvid på anförda skäl (sid. 4—5 i statsrådsprotokollet) framhållit, att fängelset hade ett alldeles sällsynt gott läge, alltjämt hävdad den uppfattningen, att läget ur flera synpunkter vore fördelaktigt. Styrelsen har särskilt åberopat betydelsen av att rikets största fängelse vore så beläget, att en nära kontakt kunde upprätthållas mellan styrelsen och fängelseförvaltningen. Visserligen kunde ett utbytande av det nuvarande fängelset mot ett i alla avseenden modernt sådant å annan lämplig plats i Stockholms närhet stå i överensstämmelse med fångvårdens intressen, men en förflyttning av fängelset syntes med hänsyn till därav betingade högst betydande kostnader icke kunna ifrågakomma, så länge det nuvarande fängelset vore fullt användbart för sitt

ändamål. Enligt styrelsens uppfattning hade de sedan år 1914 vidtagna moderniseringsåtgärderna vid fängelset — enligt vad propositionen utvisar, belöpande sig å en kostnad av i runt tal 1,000,000 kronor — åvägabragt, att detsamma i stort sett ännu många år borde kunna fylla skäligen krav på ett fängelse av ifrågavarande slag.

Vid sitt besök å fängelset har utskottet ock kommit till den mening, som fångvårdsstyrelsen sålunda hävdade och som ävenledes biträts av departementschefen. Utskottet har sålunda konstaterat, att fängelset alltjämt befinner sig i sådant skick, att detsamma ännu bör kunna under en avsevärd tid disponeras för sitt ändamål och utskottet kan icke, i betraktande av de mycket stora kostnader, som ett nedläggande av fängelset och uppförande av ett nytt sådant komme att medföra för statsverket, förorda ett uppskov med utförande av de byggnadsarbeten, varom nu är fråga. I likhet med departementschefen har utskottet ävenledes kommit till den uppfattningen, att trafiken å den föreslagna bron praktiskt taget ej kan inverka störande på fängelset eller att några särskilda åtgärder skola behöva vidtagas för att förhindra den å bron passerande allmänheten att iakttaga eller störande inverka på fångarna.

Vad angår det lämpligaste sättet för ordnande av den nu aktuella byggnadsfrågan vid fängelset, har utskottet i likhet med departementschefen och fångvårdsstyrelsen ansett den mest tillfredsställande lösningen vara, att nya lokaler anordnas för sinnessjukavdelningen därstädes samt att arbetsdriften får övertaga de lokaler, som nu disponeras för sagda avdelning. Av de framlagda alternativen för ordnande av avdelningens i fråga uppförande har utskottet ock lika med departementschefen och fångvårdsstyrelsen funnit alternativet med avdelningen förlagd till den s. k. Stengården söder om kronohäktesavdelningen äga bestämt företräde framför sinnessjukavdelningens inrättande i nordöstra hörnet av det byggnadskomplex, där sistnämnda avdelning nu är inrymd.

De framlagda ritningarna och kostnadsberäkningarna, varav utskottet tagit del, hava icke heller givit utskottet anledning till erinran. Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen i ärendet anført, förutsätter emellertid utskottet, att, så långt möjligt är, besparingar iakttagas vid arbetenas utförande.

Av vad sålunda anförts framgår, att utskottet icke kan biträda motionärens i fråga om centralfängelset å Långholmen gjorda yrkanden. Vad angår motionärens yrkande om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande fångvårds- och fängelseförhållandena i vårt land, har utskottet funnit sådana skäl härför icke förebragta, att utskottet ansett sig böra i detta sammanhang påkalla en dylik utredning.

Under återopande av det anförda får utskottet alltså hemställa,

1:o) att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition och med avslag å herr Ströms ovanberörda motion, I: 76, i vad densamma avser anslag till nu ifrågavarande ändamål, till bestridande av kostnaderna för vissa nybyggnadsarbeten vid centralfängelset å Långholmen i huvudsaklig överensstämmelse med av fångvårdsstyrelsen framlagt

förslag bevilja ett anslag å 380,000 kronor samt därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa 210,000 kronor; ävensom

2:o) att herr Ströms motion i övrigt icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 mars 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *J. L. Widdell*, *O. Bergqvist*, *E. J. G. Rosén*, *N. J. M. Svensson* i Kompersmåla, *K. V. Rydén*, *E. A. Lundell*, *Oscar Olsson*, *P. A. Bergström*, *K. E. Andersson* i Eliantorp och *K. A. W. Björck*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund* i Brattfors, *P. Nilsson* i Bonarp, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *B. F:son Holmgren*, *E. J. Wigforss*, *O. E. F. Järte*, *A. Danielsson*, *O. Andersson*, i Höör, *J. Jönsson* i Revinge och *A. Norsell*.
